

že firma Bratři L. jako veřejná obchodní společnost neexistovala a nebyla v obchodním rejstříku zapsána a nemohla proto žalovaného zmocniti k podpisu směnky za ni a že žalovaný vystupoval při podpisu směnky jako nepravý její zástupce a je z toho práv podle § 103 (1) sm. zák., aniž přihlížel k jinému útvaru společnosti, neposoudil věc po právní stránce správně.

Čís. 13720.

Pokud vzhledem na všeobecné obchodní podmínky mezi indosantem a indosatářem nelze při kontokorentním spojení převedenou směnku posuzovati za zaplacenou tím, že je připsána na vrub účtu indosantova, pokud účet vykazuje dlužný zůstatek, a že má indosatář právo vymáhati směnečnou hodnotu na osobě směnečně zavázané.

(Rozh. ze dne 13. července 1934, Rv I 1295/34.)

Směnečný platební příkaz, vydaný k návrhu Uvěrního ústavu, procesní soud první stolice zrušil, odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: V souzeném případě jde o otázku, zda se žalovaný jako směnečný dlužník tím, že plnil nikoliv do rukou směnečného věřitele, nýbrž do rukou firmy T., zhostil směnečného závazku a zda při kontokorentním vyúčtování mezi příjemcem směnečné valuty firmou T. a stranou žalující jest za to míti, že tím strana žalující byla zaplacená a došla kontokorentním vyúčtováním plné náhrady zažalované pohledávky pokud se týče zda důvodnou jest námitka, že strana žalující při kontokorentním zúčtování nebyla bezelstná, podavši žalobu. Ze zjištění prvního soudu, které odvoláním nebylo napadeno a jež zůstává tudíž pro odvolací soud závazným, vyplývá, že směnky, o něž ve sporu jde, byly eskontovány na žalující stranu firmou T. asi v polovici března 1931, tedy po směnečném postupu, a že firma T., která byla se žalující stranou v kontokorentním spojení, byla v době splatnosti smének dne 10. června 1931 z tohoto spojení pasivní. Dále bylo prvním soudem zjištěno, že dle všeobecných obchodních podmínek žalující strany, jež firmou T. dne 13. března 1930 byly podepsány, jest v odstavci 5. těchto podmínek toto ustanovení: »Jestliže nějaká směnka nám předaná nebude včas přijata nebo zaplacená, nebo jestliže před její splatností některá z osob na ní podepsaných stane se nejistou, můžeme podle svého buď obnosem směnky i s úroky a útratami účet podatelův zatížití aneb požadovati hotové zaplacení od kteréhokoliv směnečného dlužníka. Byla-li směnka připsána na vrub účtu, nepovažuje se za zaplacenou, pokud účet vykazuje dlužný zůstatek a zůstává nám proto právo vymáhati směnečný obnos i s úroky a útratami od některého směnečně zavázaného podle naší vůle.« Prvý soud, pokud jde o tyto podmínky, vychází z názoru, že toto ujednání jest pro nedostatek souhlasu na jedné straně považovati za neplatné, i když byly podmínky S. T-em podepsány, ježto z okolností jest patrné, že mu nebyla dána možnost, by celý jich obsah, zejména shora uvedené ustanovení odst. 5. dříve pročtl, a dále dovozuje první soud, že i kdyby tomu tak nebylo, byly by tyto ob-

chodní podmínky závazné jen pro strany, které je ujednaly, a nikoliv pro žalovaného, který o ujednání tom ani nevěděl, ani se ho neúčastnil, a že by byly ostatně contra bonos mores, kdyby tak závazné důsledky měly postihnouti osobu třetí jednající v důvěře v poctivost obchodních styků. Než s názorem tím nelze souhlasiti. Vždyť právě strana žalovaná v námitkách o tento poměr mezi firmou T. a stranou žalující se opírá tvrzením, že tím, že žalobkyně firmě T. v kontokorentu připsala zažalovanou směnečnou pohledávku při neproplacení směnky k tíži, směnečná pohledávka žalobkyně zanikla. Je tedy zjištění tohoto poměru pro podstatu sporu důležité a rozhodujícího významu. Prvý soudce přehlíží, že v souzeném případě jde o závazek směnečný z obligace scripturní, při jehož povaze strana žalovaná platíc směnečnou valutu do rukou osoby jiné než směnečného věřitele a platíc bez vydání kvitované směnky (§§ 5, 44 směn. zák.) vydává se v nebezpečí, jež z uvedené povahy směnky při její splatnosti pro směnečného dlužníka plynou. Ani názor prvního soudu, že ujednání v obchodních podmínkách podepsaných S. T-em jest pro nedostatek souhlasu považovati za neplatné, nelze sdíleti. Okolnost svědkem S. T. doznávajícím, že podmínky vlastnoručně podepsal, uváděná, že podmínky četl jen zběžně na stránce 2. a že první stránku, na níž citovaný odst. 5 jest uveden, nečetl, nemůže býti o sobě důvodem pro neplatnost a bezzávaznost ujednání. Neboť svědek podpisem na podmínkách, jež jsou také tištěně označeny »stránka 1 a stránka 2« projevili s podmínkami souhlas a, nečetl-li je, nemůže z této opominuté pozornosti, nanejvýš u obchodníka těženo a usuzováno býti na neplatnost podmínek, když dokonce tento svědek podpisem stvrzoval, že s výše uvedenými podmínkami, které si důkladně přečetl a jichž význam jest mu znám, souhlasí. Jest tedy považovati podmínky, i pokud se týče ustanovení odst. 5 pro firmu T. za závazné. Vychází-li se z tohoto ustanovení, dle něhož pro kontokorentní spojení mezi stranou žalující a firmou T. bylo stanoveno, že, byla-li směnka připsána na vrub účtu, nepovažuje se za zaplacenou, pokud tento účet vykazuje dlužný zůstatek a že zůstává straně žalující právo vymáhati směnečný obnos i s úroky a útratami od některého směnečně zavázaného, a vychází-li se dále ze zjištění, že saldo firmy T. bylo u žalující strany v době splatnosti smének dne 10. června 1931 pasivní, nelze dovozovati, že kontokorentním zúčtováním mezi těmito účastníky směnečný nárok vzhledem k žalující straně zanikl a že žalující strana takto již před žalobou došla plné směnečné úhrady zažalované pohledávky. Nelze tedy za tohoto stavu věci ani vytýkati, že strana žalující nebyla bezelstnou, podavši směnečnou žalobu. Ostatně tato námitka mohla by s úspěchem býti uplatňována při povaze scripturní obligace směnečné jen, kdyby bylo došlo k zaplacení směnečné valuty již před převodem směnky na stranu žalující, čehož v souzeném případě není. Placení směnečné valuty do rukou osoby jiné, než směnečného věřitele, nelze považovati za plnění ve smyslu zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle rozsudkových zjištění žalovaný zaplatil směnečnou částku dne 31. března 1931 firmě T. v době, kdy směnky byly indosamentem již pře-

vedeny na žalobce, a firma T. přijatou částku neodvedla hotově žalobci, indosatáři, nýbrž ji jen kontokorentně vyúčtovala. Že jednala při tom jako zástupkyně žalovaného, nebylo nižšími soudy zjištěno. Takovýto způsob vyúčtování převedených směnek je však podle ujednání vázán na všeobecné obchodní podmínky mezi indosantem a indosatářem. V tom směru odvolací soud na základě výkladu těchto podmínek a posudku znaleckého došel k přesvědčení, že nelze při kontokorentním spojení převedenou směnku posuzovati za zaplacenou tím, že je připsána na vrub účtu indosantova, pokud účet vykazuje dlužný zůstatek, a že má indosatář právo vymáhati směnečnou hodnotu na osobě směnečně zavázané. Bylo-li dále zjištěno, že ke dni splatnosti směnky, k 10. červnu 1931, byl účet indosantův pasivní, správně dovodil odvolací soud, že nezanikla směnečná pohledávka žalobce kontokorentním vyúčtováním. Dovolávání se předpisů § 1379 obč. zák. není tu na místě, poněvadž obchodní podmínky byly sjednány pro strany jsoucí v obchodním spojení, žalobce a firmu T. a je právně vážou, nikoli žalovaného, který se podmínek dovolává jen s ohledem na možnost kontokorentního vyúčtování, ale zřejmě přehlíží další sjednané podmínky stran, za jakých lze převod směnek provést, a kdy lze směnku považovati za zaplacenou. Platnost a právní závaznost všeobecných podmínek proti firmě T. dolíčil náležitě odvolací soud, a stačí dovolatele odkázati na příslušné důvody napadeného rozsudku.

Čís. 13721.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Návěstní doložka je určena jen pro směnečníka a má ten význam, že směnečník nesmí dříve akceptovati nebo platiti směnku, dokud ho nedojde návěští, jinak by se vydal nebezpečí ztráty svého případného nároku proti výstavci.

Z návěští samého nelze vyvozovati přímo omezení výstavcova ručení a tím závazek pro směnečného věřitele.

(Rozh. ze dne 13. července 1934, Rv I 1362/34.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že směnka byla vystavena podle návěští, že obsahem návěští prý bylo, že žalovaný podepíše směnku jen pod podmínkou, že směnku podepíše i paní P-ová a že jen v tomto případě směnky může býti použito, že žalobkyně o tomto ujednání věděla a, ježto podmínka v návěští uvedená nebyla splněna, že nemá směnečný závazek platnosti. Procesní soud prvého stupně ponechal směnečný platební příkaz v platnosti a uvedl v otázce, o níž tu jde, v d ů v o d e c h: Doložka avisová (návěstní) jest odvoláním se na t. zv. návěští (avis), to jest list, kterým výstavce sděluje směnečníkovi, proč byla směnka vystavena na směnečníka, nebo jak má býti směnka zaplacená. Že v souzeném případě k sepsání návěstního listu došlo, žalovaná ani netvrdí, list takový předložiti sama nemohla ani jeho předložení k provedení důkazu nenavrhl. Jest konečně uvést, že avi-